

7

הערה: גליון זה הוא המסך גליון כי תבוא חס"ז העוסק בעיקר בטעם מצוות מקרא בכורים.

א. יא' ושמת בכל הטוב אשר נתן לך ה'... אתה והלוי והגר

רס"י ה"ה והגר אשר בקרבך

רמב"ם בכורים ד' הלכה ג': הגר מביא וקורא שנאמר באברהם (בר יז) "אב

המון גויים נתתיך", הרי הוא אב כל הגויים כולם, ונכנסים תחת כנפי

סכינה. ולאברהם היתה הטבועה תחילה שיירשו בניו את הארץ.

וזו תטובתו של הרמב"ם באגרתו לגר צ"ק עובדיה בענין זה: אמר משה ברבי

מימון: ששני גלות ירושלים אשר בספרד הגיעו אלינו טאלות מרנא ורבנא

עובדיה המטכיל המבין גר הצדק ישלם ה'. פעלו ותהי מסכתו שלמה מעט

ה' אלקי ישראל אשר בא לחסות תחת כנפיו. טאלת על עסקי הברכות והתפלות.

היט לך לומר: "אלקיני ואלקי אבותינו" "ואשר קדשנו במצותיו וצונו",

"ואשר הבדילנו", "ושהוצאתנו מארץ מצרים", "ושעסה נסים לאבותינו", וכל

כיוצא כאלו העניינים. יש לך לומר הכל כתקנן, ואל תשנה דבר, אלא כמו

שיתפלל ויברך כל אדם מישראל כך ראוי לך לברך ולהתפלל, בין שתפלל

יחידי בין שתהיה שליח צבור. ועקר הדבר שאברהם אבינו הוא שלמד כל העם

והטכילם והודיעם דת האמת ויחודו של הקדוש ברוך הוא ובעט בעבודה זרה

והפך עבודתה והכניס בניו רבים תחת כנפי הסכינה ולמדן והורם וצוה בניו

ובני ביתו אחריו לשמור דרך ה' כמו שכתוב בתורה: כי ידעתיו למען אשר יצוה

את בניו ואת ביתו אחריו ושמרו דרך ה', וגומר. לפיכך כל מי שנתגיר עד

סוף כל הדורות וכל המיחזק שמו של הקדוש ברוך הוא כמו שהוא כתוב בתורה,

תתלמידיו של אברהם אבינו עליו השלום הוא, ובני ביתו כלם, והוא החזיר

כל העתידים להתגיר בצואתו שצוה את בניו ואת ביתו אחריו. נמצא אברהם

אבינו עליו השלום הוא אב לזרעו הכשרים ההולכים בדרך ה', ואב לתלמידיו

והט כל גר שנתגיר, לפיכך יש לך לומר: "אלקיני ואלקי אבותינו", שאברהם

עליו השלום הוא אביך. ויש לך לומר: "שהנחלת את אבותינו" טלאברהם נתנה

הארץ, שנאמר לו: קום התהלך בארץ לארצה ולרחבה כי לך אתננה. מאחר שנכנסת

תחת כנפי הסכינה ונלויק אליו אין כאן הפרט כינינו ובינך לכל דבר, וודאי

יש לך לברך "אשר הנחילנו", "ואשר הבדילנו", שכתב בחר בך הבורא והבדילך

מן האומות ונתן לך התורה, שהתורה לנו ולגרים נתנה, שנאמר: (במד' טו טו)

הקהל, חקה אחת לכם ולגר הגר חקת עולט לדורותיכם ככם כגו יהיה לפני ה'

תורה אחת ומשפט אחת יהיה לכם ולגר הגר אתכם. ודע כי אבותינו שיצאו ממצרים

רבים עובדי עבודה זרה היו במצרים, נתערבו בגוים ולמדו ממעטיהם, עד ששלח

משה ואלהינו ואלהינו ואלהינו ואלהינו ואלהינו ואלהינו ואלהינו ואלהינו ואלהינו

והוא הוסיף לומר: ואלהינו ואלהינו ואלהינו ואלהינו ואלהינו ואלהינו ואלהינו ואלהינו

והוא הוסיף לומר: ואלהינו ואלהינו ואלהינו ואלהינו ואלהינו ואלהינו ואלהינו ואלהינו

הקדוץ ברוך הוא משה רבנו, רבן-של כל הנביאים, והבדילנו מן העמים והכניסנו לתת כנפי השכינה לנו ולכל הגרים וטם לכלנו חקה אחת. ואל יחא יחוסך קל בעיניך: אם אנחנו מתיחסים לאברהם, יצחק ויעקב אתה מתיחס למי טאמר והיה העולם וכל מה טאמרנו לך בענין הברכות שלא חטנה, כבר ראייה לזה ממסכת בכורות. תמן חנינן: הגר מביא ואינו קורא, טאינו יכול לומר אטר נטבע ה' לאבותינו לתת לנו, וכטהוא מתפלל בבית הכנסת אומר: אלקי אבותיכם ואם הייתה אמו מישראל אומר אלקי אבותינו, וכטהוא מתפלל בינו לבין עצמו. אומר אלקי ואלקי אבות ישראל". זהו טתה מטנה, והיא לר' מאיר ואינה הלכה, אלא כמו בירושלמי. תמן אמרינן: "חני בטס ר' יהודה, גר עצמו מביא וקורא, מאי טעמיה?, כי אב המון גויים נתחייך, לטעבר היה אב לאדם, מכאן ואילך אב לכל הבריות. רבי יהושע בן לוי אומר: הלכה כרבי יהודה. הנה נתברר לך שיט לך לאמר "אטר נטבע ה' לאבותינו", וטאברהם אב לך ולנו ולכל הצדיקים ללכת בדרכיו, והוא חייך לטאר הברכות והתפילות שלא טטנה כלום.

מהו ההבדל העקרוני בין דברי המטנה המובאים ברש"י לבין דברי הירושלמי שעליהם מסתמך הרמב"ם?

ב. טאלות ודיוקים ברש"י:

- 1xx) ג ד"ה אטר יהיה בימים ההם (הטוה לדבריו יז ט' ד"ה אל הטופט) לדברי רש"י כאן מקסה הרמב"ן ד"ה וטעם אל הכהן אטר עד "הכהן אטר בימיו". - ענה לקוטיהו? מה קטה לו? (2) ה' ד"ה וענית (3) ט' " ויתן לנו את הארץ מה קטה לו? (וע' גם רש"י ט"ז י"ט ד"ה לא חטה)

בגלל המצב המיוחד טבו נמצאת ירוטלם תו"ת לא יכולנו להוציא את גליון כי חצא. הטובות, הזמנות הטלומים (בבוליים של 3 מיל) לטלה לנחמה ליבוביץ ירוטלים קרית מטת